

KOSTJA GATNIK (1945–2022)

► Kostja Gatnik
(Vir: Mladinska knjiga)

Delo Kostje Gatnika nas je spremljalo vse življenje, pa če smo to vedeli ali ne. V nas je zrla podoba iz vsakega Fructa-lovega soka, ki so nam ga nalivali starši. Otroci smo brali njegove otroške slikanice in stripe. Seveda nismo zamudili škrata Gala, ki je razprl prve skrivnosti Narodne galerije in nas dobrohotno in nagajivo vodil po prvih stopinjah v svet vizualne umetnosti.

V času najstništva je prišla na vrsto *Magna Purga* in burila našo fantazijo, a šele mnogo kasneje, ko sem se že profesionalno ukvarjala z vizualno umetnostjo, sem se srečala še s podobami njegovih prvih slikarskih del, ki so bila prav tako izjemna. Bila so eden od vrhuncev nove figuralike ali kot pravi globalni svet umetnosti, pop arta. In to na Slovenskem, kjer se je zdelo, da te smeri skorajda nismo imeli. Ko sem jo začela raziskovati, se je začela pred menoj vrstiti četa ustvarjalskih imen in prav pri njihovem vrhu je bil Kostja Gatnik.

Ob raziskovanju po skritih poteh slovenske umetnosti je bilo neizbežno, da se srečam z njim in tako je tudi bilo. Bil je lep sončen dan 16. marca leta 2016, ko sva se dogovorila za kavo tam na Trubarjevi ulici v Ljubljani. Pripovedoval mi je zgodbe iz sedemdesetih let, ki jih je velikodušno zaznamoval s svojo ustvarjalnostjo. Ob najinem srečanju so iz njega letele pripovedi, ki jih kar nisem znala postaviti v svoje vedenje o Ljubljani tistega časa, ki mu danes nekateri pravijo svinčeni.

Govoril je o umetnosti vseh vrst, o stripu, oblikovanju, slikarstvu in tudi o tujih knjigah, ki jih je bral na robu odraslosti. »Kako, kako pa ste prišli do njih?« me je zanimalo. Nasmehnil se je, skrit v usnjeno jakno, in odložil sončna očala: »Veš,« mi je rekel, »ni bilo težko, čeprav zdaj govori-jo vse sorte. Takrat smo tuje knjige naročali v poslovalnici Mladinske knjige in res so imeli tam človeka, ki je preverjal, če so naročene knjige primerno čtivo. A očitno ni bil na-tančen ali pa si je mislil, da naj mladina bere, kar želi. Kar naprej sem naročal in prejemal knjige, predvsem pa tuje revije o glasbi, pa takšne o umetnosti, kulturi in alterna-tivi.« Zvito se je nasmehnil: »Nikdar ni bilo problema, vse sem dobil, v eni od revij celo poučni načrt, kako sintetične droge zvariti v lastni kuhinji, pa se ni dostava nikdar zataknila.« Nisem si ga upala vprašati, ali je recept preizkusil, in ga raje pospremila v njegov atelje. Vstopila sva in bilo mi je, kot da sem prišla v dragoceno škatlo čudes.

Kostja Gatnik je bil umetnik, ki je v naš prostor prinesel mnogo podob, ki bodo za vedno ostale del skupne kolektiv-ne zavesti in trdno zaklenjene v mojem osebnem spominu.

doc. dr. Petja Grafenauer,

Univerza v Ljubljani, Akademija za
likovno umetnost in oblikovanje

* * *

Kostjo sem videl dvakrat ali trikrat. Že po prvem srečanju sem točno vedel, kateri motor vozi. Imel je popoln karakter za motorista, redkobeseden, malce nečimrn. A kar je pove-dal, je držalo.

Bolj kot ilustracije so njegov dom krasile vinilne plošče; vem, da je bil sposoben o njih povedati marsikaj. Vsaka je imela svojo zgodbo ... Prav zato so bili stripi, ki jih je risal, kot stari rok z vinilnih plošč: žlahtni, težki, neposredni, razbijaški. Taki, kot je bil tudi sam: neodvisen, pogumen.

Sploh ni nujno, da je kar koli res, kar sem napisal. A neka-teri ljudje v nas sprožijo val domišljije, vanje se lahko pog-lobimo, inspirirajo nas, bi rekel. In Kostja je bil tak človek.

doc. Damijan Stepančič,

Univerza v Ljubljani, Akademija za
likovno umetnost in oblikovanje